

**KHẢO SÁT KIẾN TRÚC DI TÍCH ĐỀN THÁP CHĂM PA
Ở BÌNH ĐỊNH, QUẢNG NAM, THỪA THIÊN HUẾ
VÀ THỰC TRẠNG CÔNG TÁC BẢO TỒN CỦA CÁC ĐỊA PHƯƠNG**

Trần Đình Hiếu

Khoa Kiến trúc, Trường Đại học Khoa học Huế

Email: hieuchi2000@yahoo.com

TÓM TẮT

Theo địa vực hành chính hiện nay, thì có thể coi các tỉnh Trung Bộ của Việt Nam, gồm Quảng Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên-Huế, Quảng Nam, Đà Nẵng, Đắk Lắk, Gia Lai, Kon Tum, Lâm Đồng, Ninh Thuận và Bình Thuận là thuộc địa vực của Vương quốc Chăm Pa xưa.

Thông thường một nhóm đền tháp Chăm Pa phải có ít nhất 4 công trình là Madapa (tháp Nhà), Gopura (tháp Cổng), Kalan (điện thờ và kosa geha-tháp Hỏa). Trong nhiều nhóm đền tháp lớn có thể còn có thêm một số Kalan nhỏ thờ các vị thần khác của Ấn giáo hoặc thờ các vị thần phương hướng, tiếng Chăm cổ là Dikpalakas. Các Kalan phụ này được xây rải rác bên trong vòng tường bao.

Khảo sát đền tháp Chăm Pa ở các địa phương nói trên nhằm thu nhập tư liệu và đánh giá hiện trạng về kiến trúc, quy hoạch và hiện trạng bảo tồn hiện nay, để có nhìn nhận về cấu trúc bố cục tổng thể khu đền tháp, giá trị hình thức kiến trúc và các vấn đề cần được xem xét để bảo vệ và trùng tu di tích Chăm Pa.

Từ khóa: *Bình Định, bố trí tháp, Chăm pa, tháp, đền, Quảng Nam, Thừa Thiên Huế.*

**STUDY FOR CHAMPA TOWER - TEMPLE
IN BINH DINH, QUANG NAM, THUA THIEN HUE
AND FACITICITIES OF CONSERVATION OF LOCALITIES**

Tran Dinh Hieu

Department of Architecture, Hue University of Sciences

Email: hieuchi2000@yahoo.com

ABSTRACT

On the area of the current administration, we can consider the former of Champa Kingdom⁽¹⁾ which includes the provinces in central of Vietnam such as Quang Binh, Quang Tri, Thua Thien - Hue, Quang Nam, Da Nang, Dak Lak, Gia Lai, Kon Tum, Lam Dong, Ninh Thuan and Binh Thuan.

Normally, a group of Cham Pa towers must have at least four buildings. They are madapa (house tower) gopura (gate tower), Kalan (shrine) and Kosa Geha (Fire tower). Inside a larger tower-temple group, there also have some small Kalan which worship other gods of Hindu or gods of direction (ancient Cham-Pa language called Dikpalakas). These small Kalan are built dispersedly inside the walls.

Surveying the Cham Pa Towers in the localities in order to collect material and assess the current status of the architecture, planning and current status of conservation, recognize the structure of the overall layout of temples-towers, the value of architectural forms and the considered issues for protection and restoration of Cham Pa Relic.

Keywords: *Binh Dinh, Cham pa, master plan of tower, Quang Nam, temple, Thua Thien Hue, tower style.*

---

¹ Champa is recorded in the Latin character of the Cham-Pa Kingdom name, in the inscription of ancient Champa stele has many different spellings: Cyamba (Marco Polo), Cambe (Odré de Pordenone), Tchampa (E.Aymonier), Campa (A.Bergaigne)...Current call is the Cham-Pa Minorities